

Festkonsert

Wilhelm Stenhammar

Björkviks kyrka söndag den tredje september klockan 16.00

Medverkande

Elin Rombo

Anders Kjellberg Nilsson

Martin Virin

Östgöta Kammarkör

Christina Hörnell

Wilhelm Stenhammar, född i Stockholm 1871, var en av Sveriges mest betydande tonsättare runt sekelskiftet 1900 och en av sin tids förnämsta svenska pianister. Efter studier i Stockholm och Berlin blev han en av förgrundsgestalterna i Stockholms musikliv innan han utsågs till chefsdirigent för den nyligen grundade Göteborgs orkesterförening år 1907. För eftervärlden är Wilhelm Stenhammar mest känd som tonsättare. Han komponerade musik i tidens alla genrer, orkesterverk, pianokonsalter, stråkkvartetter och stycken för kör och orkester. Här ska vi inte glömma de tre fantasierna och sviten Sensommarnätter för piano eller sonaten för fiol och piano. Men det var vokalmusiken som dominerade i konsertutbudet i Sverige vid denna tid och Wilhelm komponerade över 100 sånger, av vilka drygt hälften kom ut i tryck under hans levnad. Stenhammar avled 1927 utanför Göteborg och ligger begravnen på Mariebergskyrkogården, i stadsdelen Majorna. Han blev invald som ledamot av Kungl. Musikaliska akademien år 1900.

Om du vill läsa en digital version av detta program så finns det på:
<https://kulturiyngarebygden.se/bjorkviks-kyrka-musik-och-arkitektur/>

Konsertprogram

Kors och krona.....musik: Per Ulrik Stenhammar (1829–1875)

Tre körvisor a cappella.....Jens Peter Jacobsen (1847–1885)

September

I Seraillets Have

Havde jeg, o havde jeg en Dattersøn, o ja!

Molto appassionato ur Tre fantasier för piano, op 11:1

Andantino ur Två sentimentala romanser, op 28:1

I skogen.....Albert Theodor Gellerstedt (1836–1914)

I lönnens skymning.....Verner von Heidenstam (1859–1940)

Fylgia.....Gustaf Fröding (1860–1911)

Vårnatt opus 30 nr 2.....Oscar Levertin (1862–1906)

Tre sånger.....Bo Bergman (1869–1967)

Stjärnöga op 20:1

Adagio op 20:5

Jungfru Blond och Jungfru Brunett op 26:4

Allegro patetico ur Två sentimentala romanser op 28:2

Tre sånger.....Johan Ludvig Runeberg (1804–1877)

Flickan kom ifrån sin älsklings möte op 4:1

Till en ros op 8:4

Dottern sade op 8:2

Sverige.....Verner von Heidenstam (1859–1940)

Kors och krona

*Måste ock av törnen vara
Här din krona, o min brud,
Tårar dina pärlor klara,
Suckar dina sångers ljud;
Lyft din ögon upp och se
Över jordens kval och ve
Himlen öppnad, palmen vunnen,
Livsens krona funnen!*

*Se, så bygger Gud sin kyrka,
Se, så prövar Han vår tro,
Giver oss i nöden styrka
Och i döden salig ro.
Ära ske den Herren stor,
Som i himlars himmel bor,
Men ser neder till den arma
Och vill sig förbarma!*

Sv. Ps. 123: 6-7 i 1819 års psalmbok

Tre körvisor a cappella Jens Peter Jacobsen

Jens Peter Jacobsen (1847-1885) dansk romanförfattare, poet och översättare. Han var en mästare i beskrivningen och försökte skildra alla aspekter av verkligheten så noggrant som han hade observerat dem i naturen. Jacobsens dikter samlades och publicerades postumt i Digte og udkast 1886.

Flera svenska tonsättare har skrivit musik till hans texter såsom Emil Sjögren, Wilhelm Peterson-Berger och Wilhelm Stenhammar.

September

*Alle de voksende Skygger
har vævet sig sammen til en,
ensom paa Himmelen lyser
en Stjerne saa straalende ren.
Skyerne have saa tunge Drømme,
Blomsternes Øjne i Duggraad svømme,
underligt Aftenvinden
suser i Linden.*

Seraillets Have

*Rosen sænker sit Hoved,
tungt af Dug og Duft,
og Pinjerne svaje saa tyst og mat
i lumre Luft.
Kilderne vælte det tunge Sølv
i døsig Ro,
Minareterne pege mod Himlen op
i Tyrketro
og Halvmaanen driver saa jævnt afsted
over det jævne Blaa
og den kysser Rosers og Liljers Flok,
alle de Blomster smaa
i Seraillets Have.*

Havde jeg en dattersøn, o ja

*Havde jeg, o havde jeg en Dattersøn, o ja!
Og en Kiste med mange, mange Penge,
saa havde jeg vel ogsaa havt en Datter, o ja!
og Hus og Hjem og Marker og Enge.
Tra la...*

*Havde jeg, o havde jeg en Datterlil, o ja!
og Hus og Hjem og Marker og Enge,
saa havde jeg vel ogsaa havt en Kærrest, o ja!
med Kister med mange, mange Penge.
Tra la...*

I skogen Albert Theodor Gellerstedt

Albert Theodor Gellerstedt (1836–1914) var en mångsidig man. Arkitekt, poet, målare, ingenjör och grafiker. Han var professor i arkitektur vid Kungliga Tekniska högskolan och finns representerad med flera akvareller på Nationalmuseum. På byggnadsverklistan som arkitekt står flertalet fyror och ett antal villor i Stockholms villastad. Hans texter är tonsatta av bl. a. Emil Sjögren, Bo Linde.

*Kärt är att råka dig, nattviol,
der blek du står ibland gräsen
och suckar ut efter sjunken sol
din doft, ditt innersta väsen.*

*Men lär mig, nattviol, blid som din,
en sorg, när fröjd har gått under!
Trast, lär mig tolka så glad som din,
min tro på ljusare stunder!
ur Sånger och visor*

*Ljuft är att höra din sång, du trast,
der högst i granen på spaning
du jublar ut under qvällens rast
om morgon rodnad din aning.*

I lönnens skymning Verner von Heidenstam

Verner von Heidenstam (1869–1940) debuterade som författare redan 1888 och blev stilbildande för flera svenska författare under 1890-talet och åren därefter. Han tilldelades Nobelpriset i litteratur 1916. Han umgicks periodvis med Strindberg och Fröding. Av kompositörer som tonsatt dikter av Heidenstam, märks bland andra Hugo Alfvén, Ture Rangström och W Peterson-Berger. Stenhammar tonsatte Heidenstams stora diktykel Ett folk, där bland annat sången Sverige ingår.

*I lönnens skymning står ett lutat kors.
Där viskar det en röst
så sakta som en fjärran klockas sång:
"Vid den första skoveln mull
mindes jag min ungdoms tider,
vid den andra mina synder.
När tredje gången mullen föll,
då mindes jag vart hjärtats ord,
var god och vänligt menad gärning,
vi bytte tyst som ödmjukt blyga gåvor.
Det minnet blomster är i mina händer,
som friskt slå ut och aldrig vissna."*

Fylgia Gustaf Fröding

Gustav Fröding (1860–1911) författare och främst poet men även journalist, kritiker och prosaist.

Musiken var viktig för Fröding och finns i rytmen och klangen i hans dikter. Han anses ha ett av svensk poesihistorias mest musikaliska språk. Många tonsättare har med förtjusning tagit hans texter till sig. Fröding skrev dikter på en blandning av olika värmländska dialekter men hans mest kända och lästa dikter är alla skrivna på rikssvenska, om än med ett och annat värmländskt uttryck.

*Fylgia, Fylgia, fly mig ej,
när jag drags av det låga mot dyn,
du skygga, förnäma, sky mig ej,
när med lumpna tankar jag skymmer din
veka gestalt, som svävar i skönhet och stjärnglans
och drömmar av ljus för min syn
så nära mig, men så fjärran dock
som den fjärran, fjärran skyn,
du eftertrådda, du oåtkomliga,
du flicka av skönhetslängtan,
du väsen i dräkt av livets skiraste silverskir
med lyckliga drag och kärlekens skäraste
törnrosskimmer i hyn.
Fylgia, Fylgia, fly mig ej,
du skygga, förnäma, sky mig ej,
du min skönhetslängtan,
som mot dagens sorger
är min skyddande tröst i nattens syn!*

Oskar Levertin (1862–1906) författare, kulturskribent och litteraturhistoriker från Norrköping men verksam i Stockholm.

Han beskrivs som en lyrisk skald med djup känslöglöd och "af vemodfull mystisk läggning". Levertin var precis som Stenhammar god vän med Heidenstam.

Hans texter har tonsatts av Oskar Lindberg, Hugo Alfvén, Ture Rangström, W Peterson-Berger m fl.

*Vackra, vita vår, du, som på stjärnlyst strimma
tyst över vägarna går, lätt genom nattens dimma,
du, som ger växt och grodd, du, som ger sol och grönska,
skänker, blott du blir trodd, hjärtana allt vad de önska,
strö nu med fulla fång dagg och doft på färden,
gnistor, glömska och sång, allt som förnyar världen.*

*Men, o milda vår, minns, att du bär förhoppning
och för det, som aldrig får mera tänka på knoppning.
Dröm, som i kamp blött slut,
löften långsamt förbrunna trådar,
som sakta nöts ut, hur fast,
hur fast de en gång varit spunna,
strängar som oförmärkt brustit,
men länge måst skälva, tankar,
som stridit och väckt,
tills de levt över sig själva.*

*Alla de vänta på dig, vänta till vila blir burna,
längta från uttrådd stig att varda aska i urna.
Vackra, vita vår gjut din lycka kring staden,
men där du strålande går, glöm ej de vissna bladen.*

Bo Bergman (1869–1967) författare och litteratur- och teaterkritiker från Stockholm. I en lång rad av diktsamlingar varierade han kärleks- och naturmotivet. Hans musikaliskt väljudande poesi har tonsatts av många svenska tonsättare som W Peterson-Berger, Ture Rangström, W Stenhammar och Karin Rehnqvist.

Stjärnöga   Bo Bergman

*Stjärnöga, du som jag mött
långt i försvunna tider,
nu är det kvälldags,
och trött min ungdom till vila skrider.
Irrbloss, som världen har tänt,
slockna så lätt i världen.
Stjärnöga, mycket har hänt,
sedan vi skildes på färden.*

*Villsam är vägen som går fram
genom mörka länder.
Stjärnöga, stjärnöga,
når jag aldrig mer dina händer?
Tag mina händer
och led mig in i ditt ljusa rike.
Stjärnöga, giv mig din fred
och låt mig varda din like.*

Adagio   Bo Bergman

*Vattnet rörs och vinden spelar,
vind och vatten ta varann.
Bakom skogens glesa dungar
gula rågen gungar
av och an.
Det är bara du som felar.
Hjärtat saktar sina slag.
Jag hör svag musik som spelar
mig till sömns i dag.*

*Molnen glida lätt som vita
svanar över himlens sjö,
men de tiga där de fara,
svanar sjunga bara
när de dö.
Ont och tungt har jag fått slita,
det är tungt på tiggargstig.
Jag vill fara med de vita
svanarna till dig.*

Jungfru Blond och Jungfru Brunett

*Jungfru Blond och jungfru Brunett
dansa med fingret på kjolen.
Så höstkvar är luften och lätt, lätt, lätt,
lätt som de svingande jungfrurnas
klingande glädje i solen. Se på.
Nu höja de sig, nu böja de sig,
och ögonen lysa och flätorna slå
och kinden har heta fläckar.
- men långt över ängens gulnade vall
står rymden kall,
och nakna stå träd och häckar.*

*O jungfrur, vi dansen I än
och sjungen och skratten?
Det faller en stjärna igen,
och snart kommer natten.
Den kommer som tjuven,
när ingen ser och ingen ber.
Som en rovfågelssvärm slår den ner
och förmörkar vägar och vatten.*

*Jungfru Blond och jungfru Brunett
stanna förskrämda i dansen.
Hur hemskt blev allting med ett
i den sista döende glansen.
Det visslar i vinden och smuger på tå
och skrattar i ris och dungar.
De stackars jungfrurna små
skälva som fågelungar.*

Bo Bergman

*Och vita i kinden, med flätor som slå, slå, slå,
rusa de hemåt båda.
Härute är villor och våda,
men hemma är världen en spiselvrå
och mor den enda i världen.
Hon sitter så tyst och tvinnar och snor
och stirrar frysande
in i de lysande glöden på härden.*

*De gömma sitt hjärta hos mor
och kyssa den gamlas händer,
och timmarna rinna och kvällen blir stor,
det rasslar i brasans bränder.
Men ute som troll på tå
det mumlande mörkret skrider:
- Ni käraste jungfrur små,
jag tar er väl vad det lider...*

Johan Ludvig Runeberg (1804-1877) finlandssvensk framstående diktare, räknas som Finlands nationalskald med Fänriks Ståhls sägner och Finlands nationalsång Vårt land på sin verklista. Han diktade på svenska och texterna översattes till finska. Han var övervägande lyrisk i sin diktning men diktykeln Idyll och epigram, står mer på gränsen mellan lyrik och epos. Han framträder även som psalmförfattare och hans texter är tonsatta av bl. a. Jean Sibelius, Fredrik Pacius och Fredrik August Ehrström.

Flickan kom ifrån sin älsklings möte

Johan Ludvig Runeberg

*Flickan kom ifrån sin älsklings möte,
kom med röda händer. Modern sade:*

"Varav rodna dina händer, flicka?"

*Flickan sade: "Jag har plockat rosor
och på törnen stungit mina händer."*

*Åter kom hon från sin älsklings möte,
kom med röda läppar. Modern sade:*

"Varav rodna dina läppar, flicka?"

*Flickan sade: "Jag har ätit hallon
och med saften målat mina läppar."*

*Åter kom hon från sin älsklings möte,
kom med bleka kinder. Modern sade:*

"Varav blekna dina kinder, flicka?"

*Flickan sade: "Red en grav, o moder!
Göm mig där och ställ ett kors däröver,
och på korset rista, som jag säger:*

*En gång kom hon hem med röda händer,
ty de rodnat mellan älskarns händer.*

*En gång kom hon hem med röda läppar,
ty de rodnat under älskarns läppar.*

*Senast kom hon hem med bleka kinder,
ty de bleknat genom älskarns otro.*

ur Idyll och epigram

Till en ros

Johan Ludvig Runeberg

O, du min källa sval

O, du min ros så röd

Ros, som så snart slog ut!

Vem skall jag ge dig åt?

Månne åt moder min?

Har ju ej moder mer

Månne åt syster då?

Fjärran hos maken hon

Månne åt broder då?

Drog ju i härnad han

Männ' åt min älskling då?

O; han är långt från mig

Bakom tre skogars löv

Bakom tre strömmars våg

Dottern sade

Johan Ludvig Runeberg

Dottern sade till sin gamla moder;

"Får ej nu i höst mitt bröllop firas?"

Modern sade: "låt det bli till våren;

Våren, Dotter, passar bäst för bröllop;

Även fågeln bygger bo om våren."

*[Dottern sade:] "Varför passar våren bäst för
bröllop;*

Vad om fågeln bygger bo om våren?

Varje årstid, goda moder, passar

ju för den, som varje årstid, älskar."

Sverige

Verner von Heidenstam

Sverige, Sverige, Sverige, fosterland

Vår längtans bygd, vårt hem på jorden!

Nu spela skällorna, där härar lysts av brand

Och dåd blev saga, men med hand vid hand

Svär än ditt folk som förr de gamla trohetsorden

Fall julesnö och susa djupa mo!

Brinn österstjärna genom junikvällen!

Sverige, moder! Bliv vår strid, vår ro

Du land, där våra barn en gång få bo

Och våra fäder sova under kyrkohällen

Elin Rombo är född och uppvuxen i en musikalisk familj i Katrineholm och gick på estetisk musiklinje på DeGeergymnasiet i Norrköping. Hon fortsatte därefter sin sångutbildning vid Brandon University i Kanada och vid Operahögskolan i Stockholm. Redan under studietiden debuterade hon på Kungliga Operan i Stockholm och sedan dess har hon haft hela världen som arbetsfält och är flitigt anlitad på världens opera- och konsertscener. 2013 utnämndes hon till hovsångare och Elin Rombo har ett flertal gånger framträtt i SVT, till exempel som solist vid prinsessan Estelles dop, vid prins Oscars dop, vid utdelningen av Polar Music Prize 2014 eller som solist vid nobelprisutdelningen 2014.

Violinisten **Anders Kjellberg Nilsson** kommer ursprungligen från Oslo, men bor numera i Sverige, där han innehar positionen som 1:e konsertmästare vid Kungliga Operan i Stockholm. Han har varit solist med samtliga symfoniorkestrar i Norge och uppträder ofta som kammarmusiker och ensembleledare. Anders har under många år varit konstnärlig ledare för festivalen Hardanger Musikfest, och varit konsertmästare i det norska Kringkastingsorkesteret. Anders spelar på en fiol byggd av Michelangelo Bergonzi från år 1744 utlånad av stiftelsen Dextra Musica.

Pianisten och dirigenten **Martin Virin** är verksam i Stockholm men har sedan många år tillbaka sitt sommar- och semesterboende i Julita. Han är utbildad vid Kungliga Musikhögskolan och Operahögskolan i Stockholm. Sedan 2001 är han repetitör vid Kungliga Operan och från 2015 även biträdande kormästare för Kungliga Operans kör. 2013–2015 var han engagerad som repetitör och dirigent vid Deutsches Nationaltheater Weimar. Vid sidan av sin tjänst på operan har han haft åtskilliga uppdrag som instuderare och musikalisk ledare.

Östgöta Kammarkör är en av fyra ensembler inom Musik vid Linköpings universitet. Flera av sångarna har musik som yrke medan andra sjunger på sin fritid med en ständig ambition att utvecklas vidare som sångare. Kören grundades 1989 och producerar årligen konserter såväl i egen regi som i samarbete med länets orkestrar, gästande ensembler och solister. Körens repertoar består huvudsakligen av klassisk körmusik med tonvikt på vår egen tids musik. Därutöver gör kören genreöverskridande produktioner, inspelningar och konserter med gästande musiker.

Christina Hörnell arbetar sedan 2014 som director musices vid Linköpings universitet. I sin tjänst ansvarar hon för verksamheten inom Musik vid Linköpings universitet och är konstnärlig ledare och dirigent för Linköpings Studentsångare (manskör) och Östgöta Kammarkör. Hon har ett mångårigt förflutet som kyrkomusiker, dirigent, kormästare vid Kungliga Operan i Stockholm och kormästare i Göteborgs Konserthus tillsammans med Göteborgs Symfoniska kör. Christina är även en av initiativtagarna till föreningen Kultur i Yngarebygden.

Den nystartade föreningen **Kultur i Yngarebygden**, utgår från Björkvik vid sjön Yngaren. Föreningen drivs ideellt och vill med sin verksamhet berika det kulturella livet kring sjön Yngaren och bjuda publiken inspirerande kulturupplevelser.

För mer information se www.kulturiyngarebygden.se. Där finns även information om hur du blir medlem!

Vi vill rikta ett särskilt tack till dem som frikostigt bidragit till genomförandet av dagens konsert:

Svenska kyrkan

BJÖRKVIKS FÖRSAMLING

LAUS AB
MUSIKPRODUKTION

**TRAKTOR
& MASKIN**
I SÖRMLAND AB

Kommande evenemang:

Musikgudstjänst i Björkviks kyrka söndag 21 nov kl. 16.00

Himlen sa det väl nog...

Östgöta Kammarkör bjuder här texter om närhet, gemenskap och kärlek till musik av Hugo Alfvén, Eleine Hagenberg, Oskar Lindberg, Elise Einarsdotter, Eriks Ešenvalds och Sara Wennerberg-Reuter.

